

Złoty Znak Związku

Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP nadaje ochotniczym strażom pożarnym i członkom OSP, oddziałom Związku OSP RP i działaczom, funkcjonariuszom i pracownikom cywilnym PSP, osobom cywilnym i instytucjom, przedstawicielom zagranicznych organizacji pożarniczych oraz pracownikom Związku swoje odznaki.

Najwyższą z nich jest Złoty Znak Związku, który nadaje Prezydium Zarządu Głównego Związku OSP RP.

Odnakę tę 9 grudnia 1922 r. „Regulaminem znaku i odznaczeń Związku” ustanowiła Rada Naczelna Głównego Związku Straży Pożarnych RP, przejmując prawie w całości wzór odznaki od Głównego Zarządu Związku Floriańskiego, który stosował ją od r. 1917.

W środku czteroramiennego krzyża, na tle czerwonej emalii, zamiast istniejącego dużego wizerunku św. Floriana, umieszczono srebrnego orła jagiellońskiego. Świętego Floriana zminiaturyzowano i przeniesiono na górne ramię. Ramiona krzyża były białe, o połączonych krawędziach i spięte złotym wieńcem laurowym. Wokół tarczy umieszczono napis „GŁ. ZWIĄZEK STRAŻY POŻAR. RZECZYPOSP. POLSKIEJ”.

Kolejna zmiana tej odznaki nastąpiła w 1933 r. Po powstaniu Związku Straży Pożarnych RP wprowadzono nowy napis wokół tarczy odznaki „ZWIĄZEK STRAŻY POŻ. RZECZYPOSP. POLSKIEJ”.

Po sześciolatej przerwie w działalności Związku, w r. 1956 zlikwidowano w górnym ramieniu krzyża wizerunek św. Floriana. W jego miejsce wprowadzono srebrny płomień. Pozostawiono napis „ZWIĄZEK OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH”, usuwając natomiast „RZECZYPOSP. POLSKIEJ”. Orła jagiellońskiego zamieniono na piastowskiego.

Obowiązujący aktualnie wzór odznaki istnieje od 1992 r., kiedy to po zmianach ustrojowych zdecydowano się wprowadzić napis „ZWIĄZEK OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH RP” oraz umieścić ponownie orła jagiellońskiego.

Odnakę od roku 1933 nosi się na szyi. Poprzednio, w latach 1922–1926, noszona była jako żeton na wysokości pierwszego guzika, po prawej stronie munduru, a w latach 1926–1933 – na amantowej wstążce z białymi paskami po bokach, przewlekaną przez dziurkę pierwszego guzika munduru.

Przed wręczeniem odznaki należy ją położyć na tacy, równo układając jej wstążkę. (Zdjęcia nr 1, 2 i 3 pokazują przykłady ułożenia odznak – indywidualnej i zbiorowej). Zależy to głównie od inwencji organizatora uroczystości. Wstążka powinna być wyprasowana. Odnakę indywidualną zawieszają

się na szyi osoby odznaczonej. Po wręczeniu odznaki należy skrócić jej wstążkę, tak aby ZŁOTY ZNAK ZWIĄZKU znajdował się 1 cm poniżej węzła krawata. Wstążkę odznaki podkłada się równo pod kołnierzy koszuli tak, aby nigdzie nie wystawała. (Zdjęcia nr 4 i 5). Jest to jedyny i właściwy sposób noszenia tej odznaki. Niedopuszczalne jest noszenie jej na skróconej wstążce, tak jak np. medali „Za zasługi dla pożarnictwa” (Zdjęcie nr 6). Baretka odznaki jest prostokątą o wysokości 8-10 mm oraz szerokości i kolorach oryginalnej wstążki czyli biało-czerwono-białym. Baretka powinna być nałożona na podkładkę sukienneą lub aksamitną koloru czarnego, albo na podkładkę metalową.

Podkładka powinna być o 2 mm szersza i wyższa od baretki. (Zdjęcie nr 7).

Częstą praktyką u naszych druhów jest noszenie baretki ZŁOTEGO ZNAKU ZWIĄZKU z umieszczoną na jej środku rozetką o średnicy 6-8 mm w kolorach wstążki. Nie powinniśmy takich baretok nosić. To przywilej dla osób posiadających wyższe klasy orderów.

Odnakę zbiorową dla OSP, przyznaną za odznaczenie w 100-lecie działalności, oddziałom Związku, instytucjom i organizacjom, umocowuje się do specjalnego koluszką pośrodku drzewca, umieszczonego na wysokości górnego płata sztandaru, od strony Znak Związkowego (Zdjęcie nr 8) lub godła państwowego. Przed wręczeniem ZŁOTEGO ZNAKU ZWIĄZKU ochotniczej straży pożarnej organizator uroczystości powinien dopilnować, aby odznaka w sposób estetyczny i na stałe została zawieszona bezpośrednio pod kokardą wstążki. (Najlepiej, żeby to zadanie wykonał profesjonalista.) Kompromitujące są przypadki, gdy na uroczystości okazuje się, że odznaka jest wpięta w niewłaściwym miejscu. Końce wstążki nie mogą być dłuższe niż szerokość płata sztandaru. Należy zwrócić uwagę na karabinek przy kokardzie. Powinien być luźny i nie sprawiać trudności wręczającemu we wpięciu odznaczenia do koluszką. Pamiętajmy Druhny i Druhowie! Wstążki ZŁOTYCH ZNAKÓW ZWIĄZKU, i tych indywidualnych i tych zbiorowych, zawsze powinny być czyste, uprasowane i świeże. Odnaki te mogą nam wręczać tylko osoby pełniące aktualnie najwyższą funkcję w prezydium najwyższego zarządu oddziału. Wręczający i odznaczani strażacy ochotnicy występują obowiązkowo w kompletnym umundurowaniu gwałowym. Szczególnie ta odznaka wymaga od nas wszystkich wielkiego poszanowania. Dbajmy o to.

Tekst i zdjęcia:
CZESŁAW KOSIBA

